

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
13/2699

Vår referanse
2013/01696-2 008

Dato
19.8.2013

Høring - NOU 2013:5 Når det virkelig gjelder

Politidirektoratet viser til departementets høringsforeleggelse 8.5.2013 av NOU 2013:5 Når det virkelig gjelder, avgitt av utvalget som har vurdert Siviltforsvaret, Politireserven og Heimevernet. Direktoratet har forelagt høringen for politimestrene, Politihøgskolen og Utrykningspolitiet. Politidirektoratet har mottatt uttalelser fra politimestrene i Sunnmøre, Hordaland, Troms, Vestoppland, Oslo, Telemark, Follo, Asker & Bærum politidistrikter, og fra Utrykningspolitiet.

Sunnmøre, Hordaland og Troms politidistrikter har uten utfyllende merknader meddelt at de støtter utvalgets vurderinger og konklusjoner. Øvrige politidistrikt og Utrykningspolitiet har avgitt svar med utfyllende merknader, men også disse støtter i det alt vesentlige utvalgets vurderinger og konklusjoner. Uttalelsene fra øvrige politidistrikt og Utrykningspolitiet følger vedlagt.

Politireserven

Politireserveordningen muliggjør bruk av tjenestepfiktige sivile personer som gjennom utdanning på politifaglig grunnlag, kan forsterke politiet til utførelse av politioppgaver innen primært ordens- og trafikktjeneste ved hendelser og kriser som kan medføre knapphet på politiets ordinære innsatsmannskap.

Andre tilgjengelige løsninger for å sikre politidistriktene tilstrekkelige ressurser med politikompetanse er blant annet nabohjelpskonseptet for bistand mellom distriktene og Utrykningspolitiets distriktspatroljer. I tillegg utgjør eksempelvis innsatspersonell tilsatt i Politiets utlendingsenhet en ressursreserve. Politidirektoratet kan ved krevende hendelser og kriser raskt bevirke omdisponering av personell fra et eller flere distrikt til et annet for å sikre faglig kompetente politiresurser; en løsning som kan være mer effektiv og enklere å administrere enn det innkalling av Politireserven vil være innenfor gjeldende organisering med oppmøte ved UP i Stavern, klargjøring og deployering til aktuelt politidistrikt. Dette må også sees i lys av oppfølgingsarbeidet i politiet etter 22/7 for å styrke politiets innsatsevne og forslagene til endringer i distriktstrukturen i NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Erfaringen er at det er bistand fra nabodistrikt og Utrykningspolitiets patruljer som i praksis er den reelle forsterkningsløsningen når det er behov for styrket politikraft. For andre oppgaver som ledes/koordineres av politiet der politikompetanse og politimyndighet ikke er påkrevd, er det Sivilforsvaret gjennom desentralisert og lokal forankring og til dels Heimevernet som er relevante ressurser som politidistriktene og kommuner raskt kan få bistand fra. For bistand fra Forsvaret ved eksempelvis HV, viser direktoratet i denne sammenheng til pågående arbeid med instruks om bistand fra Forsvaret til andre enn politiet.

Gjeldende bestemmelser og vilkår i tjenestepliktloven for bruk av Politireserven sammenholdt med organiseringsmodellen innført i 2005, medfører at denne ikke lett lar seg nyttegjøre. Dette gjelder også for Politireservemannskap bosatt i Oslo-området.¹ Sett opp mot Oslo politidistrikts og nabodistriktenes samlede antall innsatsmannskaper er det neppe grunnlag for en mindre reservestyrke for det sentrale Østlandsområdet i retning av det Politireservistene i Oslo har uttalt i høringsbrev 14.8.2013 til JD fra Thomas Ommen Hansen. I nasjonal sammenheng vil en reduksjon av Politireserven fra dagens ca 800 mannskaper til 150 som Hansen foreslår, uansett ikke være regningssvarende ut fra kost-/nyttevurderinger. Sammenlignet med politiets ordinære innsatsmannskaper har politireserven også begrensninger i kompetansen all den tid reservens mannskaper har grunnkurs av 2 ukers varighet og repetisjonskurs ca hvert 5 år deretter.

For skarpe situasjoner som eksempelvis væpnet objektvakthold der politiet har behov for rask forsterkning, er håndhevelsesbistand fra Forsvaret løsning inntil politiet selv overtar slike oppgaver ved bruk av ordinære IP4 mannskaper. Det er grunn til å peke på at gjeldende opplæring og vedlikehold av kompetanse i Politireserven til våpentjeneste i politiet, gjør det betenkelig å benytte Politireservemannskap til væpnet tjeneste og objektvakthold i de mer risikofylte akutte uavklarte faser ved farlige og komplekse alvorlige hendelser og kriser. Problemstillingene Oslo politidistrikt i sin høringsuttalelse har reist om HV og andre militære enheter vedrørende politimyndighet med mer knyttet til håndhevelsesbistand, er etter direktoratets syn ikke av en slik art at det taler for å opprettholde Politireserven.

Politidirektoratet er enig i utvalgets vurderinger i kapittel 6.7 av Politireserven, og under henvisning til ovenstående tiltrer direktoratet utvalgets anbefaling om avvikling.

Sivilforsvaret

Utvalget foreslår å endre navn fra Sivilforsvaret til Statens beredskapsstyrke. Styrken skal fortsatt ha folkerettslig beskyttelse som statlig, sivil etat med tverretattlig forsterkning som sitt primære ansvarsområde. Politidirektoratet tiltrer vurderingen og er enig med utvalgets anbefaling om ikke å inkorporere Sivilforsvaret i det militære Forsvaret. Sett i lys av dette bør det muligens ikke være påtrengende behov for å endre navn fra Sivilforsvaret selv om Sivilforsvaret skulle bli fritatt for enkelte av dagens oppgaver gjennom omstilling fra krig til fredstidsoppgaver.

Det foreslås å redusere Sivilforsvarets volum. I likhet med blant annet Telemark og Oslo politidistrikter, er Politidirektoratet betenkt med hensyn til hva en halvering kan bety for

¹ Til NOU 2013:5 kap 5.3.1, s 48, 2.spalte, 4.avsnitt (fotnote 30): Etter omorganiseringen av Politireserven i 2005 ble tidligere etablert lagring av utstyr i Oslo politidistrikt videreført som en praktisk ordning siden mannskap bosatt i Oslo-området ville være naturlig for innkalling til eventuell tjeneste i Oslo. POD har ikke besluttet opphør av slik lagring.

Sivilforsvarets tilgjengelighet og robusthet. Oslo politidistrikt peker i denne sammenheng på faren for samtidighetskonflikt dersom Sivilforsvaret samtidig etterspørres fra flere hold. Eventuell justering i dimensjoneringen av Sivilforsvaret og i distriktsstruktur bør vurderes å avvente endringer i politidistriktsstrukturen på bakgrunn av NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer.

For øvrig er Politidirektoratet i all hovedsak enig med utvalgets vurderinger og anbefalinger i kapittel 6.5.

Heimevernet

Direktoratet viser til utvalgets vurdering i kapittel 6.6.

Vestoppland politidistrikt fremholder at det er viktig å skille mellom bistandsorgan i forbindelse med ulykker og naturhendelser, og bistand for å bekjempe alvorlig kriminalitet, terrorhandlinger og sabotasje mot vitale samfunnsinteresser. For ikke å trå feil med hensyn til rettslige rammer for aktørenes handlingsrom, plikter og rettigheter, er Politidirektoratet enig i viktigheten av å skille mellom hendelser, bistandstyper og bistandsorgan. Det kan være behov for ytterligere klargjøring av Heimevernets bidragsmuligheter og anvendelse i fremtid ved ulike typer av hendelser for å skape bedre forutsigbarhet og forutberegnelighet.

Politimestrene har med grunnlag i overordnet rammeavtale inngått lokale avtaler med Heimeverndistriktene for bistandstilfeller. Det bør likevel være et potensial for å videreutvikle Heimvernet for bistand til håndtering av ulykker og naturhendelser, samt for å yte håndhevelsesbistand til politiet for objektsikring i tråd med utvalgets anbefalinger. Spørsmålet om håndhevelsesbistand fra Heimevernet til andre oppgaver enn objektsikring, må nøye vurderes i lys av GrL § 99. En eventuell utvidet mulighet for håndhevelsesbistand til politiet, kan kreve økt kompetanse i Heimevernet om politimyndighet, våpeninstruks mv.

Oslo politidistrikt peker på at dersom flere samtidig etterspør Heimevernet, kan dette medføre samtidighetskonflikt på samme måte som for Sivilforsvaret. Politidirektoratet er enig med Oslo i at det bør gis føringer for hvem og hvilke behov/formål som skal ha prioritet slik at det er forutsigbare ordninger for utvikling av planverk, samhandlingsmønstre og øving.

Med hilsen

Kaare Songstad
avdelingsdirektor

Saksbehandler:
Einar Stahl
Tlf: 23 36 41 71

Kopi:
Justis- og
beredskapsdepartementet,
Politiavdelingen

Vedlegg

MOTTATT

20 JUN 2013

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

POLITIDIREKTORATET	
26 JUNI 2013	
Arkiv 08-13	Arkiv/kode 008
Saksnr 13/1696	Doc.nr. 4

Deres referanse
2013/01696-3

Vår referanse
2012/02643-31 008

Dato
20.06.2013

Horingsuttalelse fra Telemark politidistrikt - NOU 2013:5 Når det virkelig gjelder.

Viser til brev av 6.6.2013 og vil her knytte noen korte kommentarer til de forslag som fremkommer i nevnte NOU.

Utvalget anbefaler at Politireserven avvikles og at oppgavene overføres til Siviltforsvaret, eller en Statlig beredskapsstyrke, slik utvalget foreslår at Siviltforsvaret heretter skal hete. Erfaring har vist at Politireserven svært sjelden blir benyttet ved reelle hendelser. Det har knyttet seg usikkerhet til mannskapenes kompetanse og responstiden har vært for lang. De siste årene har Utrykningspolitiet, med sine ordinære mannskaper, utviklet seg til å bli en forutsigbar og robust organisasjon som i seg selv utgjør en betydelig ressurs ved kriser og ekstraordinære hendelser. Mannskapene er minimum godkjent i IP-kategori 4 og snart har samtlige tjenestebiler fremskutt lagring av våpen. Politidistriktet mener at denne kompetente ressursen langt på vei dekker det behovet som Politireserven frem til nå var ment å dekke. Øvrige oppgaver som i dag tilligger Politireserven bør kunne ivaretas av den fremtidige Statlige beredskapsstyrken. Telemark politidistrikt slutter seg derfor til utvalgets forslag om å avvikle Politireserven.

Utvalget anbefaler at den nye Statens beredskapsstyrke skal reduseres fra dagens volum på 8000 til 4000 tjenestepliktige. Reduksjon i volum skal kompensere ved betydelig tilførsel av kompetanse og utrustning. Telemark politidistrikt mener at dagens volum med desentralisert tilstedeværelse og lokal tilknytning er viktige momenter i forhold til responstid, kapasitet og utholdenhet. Vi er derfor bekymret for utvalgets forslag om å halvere styrken. Økte ressurser vil neppe kompensere for en så vidt omfattende reduksjon. Belastningen på den enkelte tjenestepliktige og ikke minst dennes arbeidsgiver vil også bli vesentlig større.

Utvalget anbefaler å videreføre dagens distriktsstruktur for den Statlige beredskapsstyrken, med primær begrunnelse i viktigheten av desentralisert tilstedeværelse og lokal tilknytning, og at grensene til Statens beredskapsstyrke bør harmoniseres med fylkesgrensene. Telemark politidistrikt er opptatt av en desentralisert tilstedeværelse, men mener likevel at politiets fremtidige distriktsstruktur også må hensyntas i denne sammenhengen.

Telemark politidistrikt

Det er presisert gjennom Meld.St.21 "Terrorberedskap" at det ikke er politiet alene som skal håndtere et terroranslag og andre kritiske hendelser. Betydelige ansvar og oppgaver påhviler også andre samfunnsaktorer. Det er derfor viktig at den totale beredskapen ikke blir svekket ved nedleggelse av Politireserven og halvering av Siviltforsvaret volum.

Med hilsen

Rita Kilvær
Politimester

Saksbehandler:
Bjorge Lothe
Tlf:

Kopi til:

POLITIET

Politidirektoratet
Avdeling for politiberedskap
V/Einar Stahl
Postboks 8051 Dep
0031 Oslo

Deres referanse
2013/01696-3

Vår referanse
2013/01162-2 008

Dato
26.06.2013

Høring - NOU 2013:5 Når det virkelig gjelder

Follo politidistrikt viser til høringsbrev fra Politidirektoratet 6.6.2013 og utvalgsrapporten NOU 2013:5 - Når det virkelig gjelder.

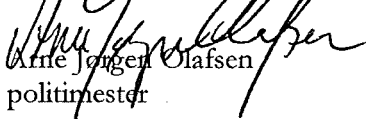
Follo pd er enig i anbefalingene i som fremkommer i utvalgsrapporten om å avvikle Politireserven. Politireserven som ressurs har sjelden vært benyttet i planlagt tjeneste, og aldri i akutte situasjoner. Politireservens oppgaver dekkes allerede i stor grad av politiets egen etat, eller kan raskt dekkes ved hjelp fra andre etater eller organisasjoner ved behov.

Vi er enige i anbefalingene om ikke å slå sammen Sivilforsvaret og Heimevernet med bakgrunn i at etatene har ulike primærfunksjoner. Sivilforsvaret bør fortsatt være samfunnets sivile forsterkningsstyrke og HV bør være en del av forsvaret.

Det fremstår som et godt forslag å gjennomgå Sivilforsvarets struktur og oppgaver slik at etaten blir bedre tilpasset samfunnets fremtidige behov ved uønskede hendelser eller kriser. Follo pd vil påpeke at Sivilforsvaret ikke bør tildeles ansvar og arbeidsoppgaver som allerede er pålagt andre etater, men at sivilforsvaret fortsatt bør være statens og samfunnets bistands- og forsterkningsressurs.

Follo pd er enig i anbefalingen om å gjøre HV til en bedre bistandsressurs for politiet og andre sivile etater. Det er viktig at HV sine kapasiteter og ressurser blir gjort tydeligere tilgjengelig, slik at samhandling og oppgaveløsning blir enklere ved både alminnelig bistand og håndhevelsesbistand. Vi er enige i anbefalingene om at HV i sin bistand til politiet får en utvidet rolle i vakt- og sikringsoppdrag, og at denne videreutviklingen bør skje under ledelse og i samarbeid med politiet.

Med hilsen

Arne Jørgen Olafsen
politimester

Follo politidistrikt

Saksbehandler:

Kopi til:

Vedlegg:

Jan Eivind Myklatun
fung leder FOE

POLITIET

VESTOPPLAND POLITIDISTRIKT

Politidirektoratet
P.b. 8051 Dep.
0031 OSLO

Deres referanse
2013/01696-3

Vår referanse
2013/00770-2 008

Dato
01.07.2013

HØRING - NOU 2013: 5 NÅR DET VIRKELIG GJELDER.

Det vises til Politidirektoratets brev av 6. juni 2013.

Til rapporten har Politimesteren i Vestoppland følgende synspunkter:

Forslaget om å avvikle politireserven støttes. Politireserven er svært lite brukt og lite trent for de polisiære oppdrag den er tiltenkt å håndtere. Det legges til grunn at Sivilforsvarets personell er godt egnet til å foreta politioppdrag som vakt- og sikringsoppdrag i forbindelse med større ulykker og naturhendelser, for å sikre og verne befolkningen og verdier - så lenge det ikke er påkrevd med bevæpnet vakthold.

Standpunktet om å opprettholde Sivilforsvaret og Heimevernet som to ad skilte organisasjoner støttes. Utvalgets vurdering om at Heimevernets og Sivilforsvarets primærfunksjoner er grunnleggende forskjellig tiltres. Sivilforsvaret bør fortsatt være samfunnets primære sivile forsterkningsstyrke, og Heimevernet en del av Forsvaret.

Forsvaret, herunder Heimevernet, kan stille betydelige ressurser til disposisjon for det sivile samfunnet ved uønskede hendelser i fredstid. For militær bistand til det sivile samfunnet, er det viktig å skille mellom bistandsorgan i forbindelse med ulykker og naturhendelser, og bistand for å bekjempe alvorlig kriminalitet, terrorhandlinger og sabotasje mot vitale samfunnsinteresser.

Vestoppland politidistrikt ser viktigheten av en tydeliggjøring av hva Heimevernet kan bistå med i forhold til vakt- og sikringsoppdrag. Senest ved flommen i Oppland fylke i mai 2013 ble spørsmålet om hva slags bistand Heimevernet kunne gi med tanke på blant annet spørsmålet om vakt- og sikringsoppdrag aktualisert. Utvalgets synspunkt om at prinsipielle spørsmål knyttet til anvendelse av militære styrker i fredstid må være avklart bedre og formalisert.

Når det gjelder militær bistand til politiet i væpnede oppdrag, fremheves viktigheten av at Heimevernets personell er trent til å operere som politi i henhold til politiets våpeninstruks.

Vestoppland politidistrikt

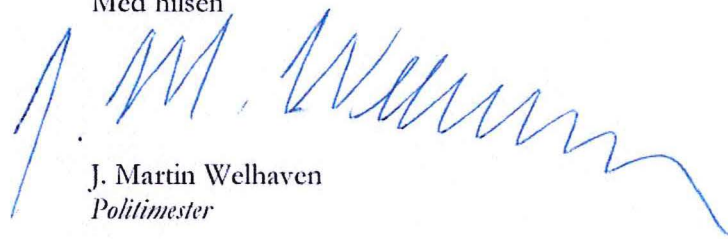
Politimesteren, besøk: Ibsensgate 1
Post: Postboks 54, 2801 Gjøvik
Tlf: 61 15 13 00 Faks: 61 15 15 16
E-post: post.vestoppland@politiet.no

Org. nr.: 974762005
Bankgiro: 7694.05.05247

Utvalgets synspunkt om at Sivilforsvaret anbefales opprettholdt som en statlig sivil etat, som er folkerettslig beskyttet og som har tverretatlig forsterkning som sitt primære ansvarsområde tiltres.

Det bemerkes at politiet er den samfunnsinstitusjonen som operer døgkontinuerlig, og som er tillagt klare oppgaver i ulykkes- og katastrofesituasjoner, jf. politiloven § 27. Den videre utvikling av Sivilforsvaret og Heimevernet må tilpasses, slik at man opprettholder et tydelig ansvar og oppdrag for det sivile samfunnets bruk av politimyndighet.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Martin Welhaven', written over a horizontal line.

J. Martin Welhaven
Politimester

POLITIET

Politidirektoratet
Pb 8051 Dep.
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2013/04360-2 008

27.06.2013

Høring NOU 2013:5 "Når det virkelig gjelder... Effektiv organisering av statlige beredskapsressurser

Jeg viser til høringsbrev 8. mai 2013, med frist for svar til Politidirektoratet til 1. juli.

Oslo politidistrikt slutter seg de sentrale anbefalingene i utredningen.

Politireserven

Oslo politidistrikt deler utvalgets oppfatning om at politireserven i dag ikke fyller den funksjonen den var tiltenkt, og bør avvikles.

Sivilforsvaret

Oslo politidistrikt støtter forslaget om å videreutvikle Sivilforsvaret til å bli en tverrfaglig etat med forsterkning av beredskapen i fredstid som primært arbeidsområde.

Forslag om å redusere antallet mannskaper i Sivilforsvaret kan resultere i at politiet i gitte tilfeller får en samtidskonflikt hvor ressursene etterspørres fra flere hold. Rapporten foreslår en utvidet nasjonal styring og kontroll med forsterkningsressursene uten å si noe om hvordan dette er tenkt.

Heimevernet

Oslo politidistrikt deler i det vesentligste utvalgets beskrivelse av Heimevernet i dag, men når utvalget skriver at mannskaper i Heimevernet har fått trening i maktanvendelse i fredstid, blir det unyansert. Dagens Heimevern er i begrenset grad trent for å bistå politiet i oppgaver som krever utøvelse av politimyndighet. Mannskaper i Heimevernet som er aktuelle for å få tildelt begrenset politimyndighet i forbindelse med bistand til politiet, har ikke den opplæringen som andre grupper som tildeles begrenset politimyndighet har.

Politidirektoratet synes å ha lagt til grunn at militær grunnutdanning gir tilstrekkelig kompetanse til å utøve begrenset sivil politimyndighet.¹ Oslo politidistrikt deler ikke dette synet. Den manglende opplæring av HV-mannskaper i politimyndighet begrenser i praksis

¹ Brev fra Politidirektoratet til politimestrene 06.06.2008

Oslo politidistrikt

91 Strategisk Stab, besøk: Grønlandsleiret 44, 0190 OSLO
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 66 90 50 Faks: 22 66 87 01

Org. nr.: 961398142
Postgiro: 7694.05.08319

politiets muligheter til å benytte Heimevernet til bistandsoppdrag som krever utøvelse av politimyndighet.

Det er en rekke juridiske spørsmål knyttet til forsvarets, herunder Heimevernets, bistand til politiet som ikke er tilstrekkelig avklart i dag. Dette er uheldig fordi det skaper usikkerhet når det gjelder *når* politiet kan be om bistand, *hva* slags bistand forsvaret kan gi og *hvordan* bistanden skal gjennomføres. Dette gjelder i hovedsak det som i bistandsinstruksen betegnes håndhevelsesbistand, og som omfatter blant annet sikring av objekter. Denne usikkerhet vil kunne gå ut over oppgaveløsningen. Blant de temaene som fremstår som juridisk uavklart kan nevnes: Hvilke begrensninger GrL § 99 representerer, på hvilke vilkår militære mannskaper kan utøve begrenset politimyndighet, hvilken bevæpning forsvarets mannskaper kan ha og hvilket regelverk som gjelder for anvendelsen av disse, hvorvidt forsvaret kan stille vilkår for bistanden, hvor grensene for politiets ordremyndighet går og hvem som står ansvarlig for å håndtere feil begått av militære mannskaper som bistår politiet.

Disse spørsmålene er i liten grad løst i dagens bistandsinstruks, og etter det Oslo politidistrikt erfarer vil de i liten grad bli løst i forslaget til lov om forsvarets bistand til politiet som er under forberedelse.

På samme måte som for bistand fra Sivildforsvaret kan man få en sanntidskonflikt når Heimevernets ressurser etterspørres fra flere. Hvem skal prioritere dersom kommuner, fylkesmenn og politi rekvirerer ressurser fra Heimevernet samtidig? Hvis en situasjon i tillegg krever at Heimevernet må benyttes til beskyttelse av militære objekter blir dette problemet ytterligere forsterket. Her bør det gis føringer for hvem som prioriteres. Det vil være svært vanskelig å utvikle gode planverk dersom det er stor usikkerhet knyttet til hvilke bistandsressurser som vil være tilgjengelige.

Generelt

Oslo politidistrikt savner en mer inngående drøftelse av samfunnets behov for statlige beredskapsressurser. Hvor er det utilstrekkelig kapasitet på de ordinære beredskapsressursene, og hva er fordelene og ulempene ved å ha statlige beredskapsressurser sammenliknet med å styrke de ordinære beredskapsetatene? Vi savner også en nærmere drøftelse av de prinsipielle spørsmålene bruk av militære mannskaper til sivile oppgaver reiser. Det fremstår som litt underlig at dette er nedprioritert til fordel for en etter vårt syn unødvendig detaljert gjennomgang av kapasiteter til de ulike enhetene og detaljer rundt trening med videre, uten at dette er knyttet opp mot Heimevernets/Sivildforsvarets/Politi-reservens funksjon som støtte til de ordinære beredskapsetatene. Antallet feltstøvler og regnfrakker som Politireserven disponerer (s 49), og historisk døgnpris på losji for reservister har forholdsvis begrenset interesse.

Et forhold som ikke er drøftet i utredningen, men som kan ha stor praktisk betydning, er konsekvensene av en eventuell reduksjon av antallet politidistrikter (jf NOU 2013:9). Hvis dagens distriktsinndeling for henholdsvis Heimevernet og Sivildforsvaret opprettholdes kan det gi politiet utfordringer, fordi politidistriktene da vil måtte forholde seg til flere distriktssjefer.

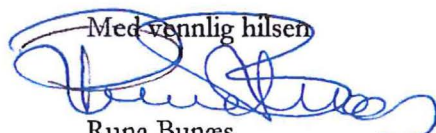
Det er videre ikke sagt noe om krav om responstid for de statlige beredskapsressursene. For politiet vil det i en akutsituasjon være viktig med kort responstid for

forsterkningsressurser. Under enhver omstendighet vil politiet ha behov for å kjenne forventet responstid, for å kunne lage realistiske beredskapsplaner.

I de situasjonene hvor statlige forsterkningsressurser mobiliseres oppstår det et behov for styring/ledelse, herunder prioritering av innsats, som skiller seg fra situasjoner hvor kun lokale ressurser benyttes. Utvalget påpeker (s. 58) riktig at samfunnet forventer en velfungerende ledelse og styring i slike situasjoner. De utfordringene dette medfører burde vært mer inngående drøftet. Vi viser i denne sammenheng til Inst.S.nr.9 (2002-2003) hvor det henvises til at Jordkjendutvalget "...ikke anbefalte at det etableres en generell, sentral krisehåndteringsmyndighet som overtar det operative ansvaret når en krise får et visst omfang eller alvor,".

Rapporten nevner behov for flere og hyppigere samøvelser. Dette ser Oslo politidistrikt positivt på. Økt øvelshyppighet vil imidlertid ha en betydelig kostnadsside. Utvalget skriver at de ikke har grunnlag for å kostnadsberegne dette. En slik kostnadsberegning bør gjennomføres slik at slik at de reelle kostnadene – og eventuelle omprioriteringene – blir synliggjort.

Når utvalget drøfter bistand fra forsvaret, er det kun Heimevernet som er drøftet. Det er også andre operative styrker som er aktuelle for bistand til politiet, eksempelvis Hans Majestet kongens Garde (HMKG), Telemark bataljon, Forsvarets spesialkommando (FSK) m.fl. Når man gjennomgår statlige forsterkningsressurser burde man også ha vurdert disse enhetene, som har en annen kompetanse/trening og oppbygging enn Heimevernet. Det vil derfor oppstå andre praktiske og rettslige spørsmål knyttet til bistand fra disse enhetene – noe som burde vært gjennomgått nærmere.

Med vennlig hilsen

Runa Bunæs
fung visepolitimester

Saksbehandler:
Kai Spurkland

POLITIET

Politi­direkto­ratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

2013/00675-2 008

25.06.2013

Høringsforeleggelse NOU 2013: 5 Når det virkelig gjelder

Vi vil innledningsvis påpeke at utvalget har levert en grundig rapport som gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forstå og vurdere utvalgets anbefalinger.

Politi­reserven

Vi støtter utvalgets forslag om å nedlegge politi­reserven. Politiets egne erfaringer med enheten tilsier at den pt ikke representerer en reell støtteenhet for norsk politi. Manglende kompetanse, øvingsfrekvens og aktiv tjeneste tilsier at den ikke oppbeholder den effektivitet og styrke som er nødvendig for å møte tiltenkte oppdrag. Store og alvorlige hendelser innen politiets ansvarsområde tilsier at norsk politi må evne og mobilisere et stort antall tjenestemenn innen kort tid. En nedleggelse av styrken forutsetter en vurdering av andre muligheter for å erstatte den ressurs politi­reserven i denne sammenheng skulle dekke.

Vi vil anta at gode og forpliktende samarbeidsrutiner mellom nabodistrikter i noen grad vil kunne dekke opp for et slikt behov. Videre vil vi påpeke at både Politiets utrykningstjeneste (UP) og Politiets utlendingsenhet disponere et stort antall tjenestemenn/ innsatspersonell (IP) i kategori 4 og 5 som raskt vil kunne omdisponeres for å bistå politidistriktene i operativ tjeneste. Enhetenes ansvar for slik støtte/beredskap foreslås nærmere formalisert.

Videre bør det vurderes klarere retningslinjer for trening av politipersonell til IP 4 og 5. Det synes å være noe praksis for i enkelte politidistrikt at politiutdannet personell, som ikke er i aktiv operativ tjeneste til daglig, ikke pålegges nødvendig trening for å opprettholde IP kategori 4 eller 5. For å styrke beredskapen bør det derfor vurderes krav om at alt personell i politistillinger, som utgangspunkt, pålegges å gjennomføre slik opplæring. Gjennom dette kan man sikre en reell økning og forutsigbar styrking av den alminnelige grunnberedskapen i politiet.

Sivilforsvaret

Vi støtter utvalgets vurderinger om at en sammenslåing av Sivilforsvaret og Heimevernet ikke er hensiktsmessig ut fra deres ulike ansvarsområder. Likeledes finner vi å støtte utvalget i deres anbefaling om å reddykke Sivilforsvaret sin rolle som en tverretattlig

Asker og Bærum politidistrikt

beredskapsstyrke. For at enheten skal kunne fylle sin tiltenkte rolle vil det være viktig at det legges til rette for god samhandling, rolleavklaring og øving sammen med aktuelle samarbeidsparter.

Heimevernet

Som del av forsvaret besitter Heimevernet betydelig ressurser både mht til personell og utstyr. Enheten kan yte adekvat hjelp til politiet i form av vakt og sikringsoppdrag, men det er viktig som utvalget påpeker at det gjennomføres en bred vurdering av i hvilken grad samfunnet ønsker at militært personell benyttes i oppdrag som forutsetter publikumskontakt. Dette er i stor grad et politisk spørsmål som bør avklares.

Videre bør ansvar og roller ved bistand fra Heimevernet til politiet være klart definert. Det må være en forutsetning at alt samarbeid i fredstid skjer under ledelse av politiet. Det må videre legges til rette for at bistandsanmodninger gis effektiv oppfølging. God samhandling vil også forutsette involvering i planprosesser og felles øvingsaktiviteter.

Med hilsen;

Ingrid Wirum

POLITIET

Politidirektoratet
V/ pi Einar Stahl
Pb 8051, Dep
0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2013/00171-2 008

01.07.2013

HØRINGSUTTALELSE NOU 2013:5 NÅR DET VIRKELIG GJELDER

I september 2012 ble det opprettet et utvalg hvis mandat var å utrede dagens organisering og fremtidig videreføring, avvikling eller sammenslåing av de tre statlige, vernepliktbaserte forsterkningsetatene: Sivilforsvaret, Heimevernet (HV) og Politireserven (PR).

Utvalget anbefaler at PR avvikles. Politireserven har ikke vært i akutt innsats i de senere år. Utvalget argumenterer for at de oppdrag PR var tiltenkt å løse, i dag bedre kan utføres av andre. Utvalget anser det som usannsynlig at PR vil bli etterspurt som forsterkningsressurs i fremtiden når den hittil ikke har vært satt inn, trass i alvorlige hendelser. Videre påpeker utvalget at en satsning på PR, vil antagelig økonomisk gå på bekostning av politiets øvrige aktiviteter. Fremtiden kan bestå av større grad hjelp fra naboland, samt at UP kan nyttes som forsterkningsressurs.

Utrykningspolitiet (UP) er helt enig at man ikke kan forsvare opprettholdelse av en tjeneste som ikke blir brukt. I UPs egen evaluering etter 22/7 står: "Når ikke PR ble brukt 22/7, kan man stille seg undrende til når styrken skal bli brukt. Utvalget mener at PR er ved et veiskille; enten må reglement for bruk revideres, eller så må ressursen legges ned."

Vi mener at utvalget i bedre grad kunne belyst mulige årsaker til manglende bruk av PR, foruten å kommentere at "terskelen for å be om bistand er av sammensatte årsaker høy". Manglende bruk av PR trenger ikke være det samme som at styrken ikke fyller et reelt behov i samfunnet og vi ønsker å knytte noen kommentarer til dette, samt gi noen generelle kommentarer rundt PR.

UP har de siste årene hatt administrativt- og opplæringsansvar for PR. Lov om tjenesteplikt i politiet § 3 regulerer i hvilke tilfeller PR kan benyttes. Disse kravene er strengere enn hva som er tilfellet for bruk av HV og Sivilforsvaret som forsterkningsressurs. Det må foreligge en beslutning fra Kongen i Statsråd for å benytte PR, noe som i seg selv er både avskrekkende og tidkrevende. Justisdepartementet (JD) har i gitte tilfeller delegert innkallingsmyndigheten til politidirektøren, men legaliteten av denne delegasjonen er satt spørsmålsteget ved av Aukrust/Myhrer i Norsk Lovkommentar.

Utrykningspolitiet

*Utrykningspolitiet, besøk: Fredriksvern verft, Helgeroaav,
STAVERN*

Post: Postboks 100, N-3291 STAVERN

Tlf: 33 13 44 00 Faks: 33 13 44 35

E-post: post.up@politiet.no

Org. nr.: 974 760 894

Bankgiro: 7694.05.08351

Det foreligger svært lite skriftlig informasjon om PR, og det som foreligger er spredt, gammelt og fragmentarisk. Det er vanskelig for politidistriktene å tilegne seg kunnskap om PR, noe som igjen vanskeliggjør bruk. Et eksempel på dette er da PR ble besluttet mobilisert 22/7. I Oslo pd sin redegjørelse i Stortinget 10.11.11 er følgende skrevet om vurderingene rundt bruk av PR I Oslo 22/7; *"Politireserven ble vurdert brukt til objektvakt hold, men det ble reist spørsmål om hvorvidt disse mannskapene hadde nødvendig våpengodkjenning. Det ble i ettertid avklart at de fleste mannskapene i Politireserven innehar nødvendig godkjenning. Bruken av Politireserven ble diskutert med POD og etter en totalvurdering valgte man heller å benytte forsvaret til dette vakt holdet... skulle man benyttet Politireservens mannskaper etter initialfasen, ville dette kreve en avgjørelse på politisk nivå"*.

UP har ikke noen formening om de oppgavene som PR er tillagt, kan utføres bedre av Heimevernet eller Siviltforsvaret. Vi føler heller ikke at vi kan ta standpunkt til opprettholdelse eller avvikling av PR, sett i lys av at vi ikke har erfaringer med reell bruk av styrken. Vi har her pekt på regelverket for bruk, samt manglende tilgjengelig og oppdatert informasjon om PR som mulige årsaker til manglende bruk.

Med hilsen

Runar Karlsen
Sjef for Utrykningspolitiet

Josef Reng
Leder politifagavdelingen

Saksbehandler:
Grethe B. Clausen
Tlf: 95 19 79 60